SYMBOLA PYTHAGORAE A PHILIPPO BEROALDO MORALITER EXPLICATA.

d VO APVD VETERES philosophorum genera fuisse tradūtur Viri ornatissimi: Quorum alterum Ionicū, alterum Italicū appellauere. Ionici generis prīcipem extitisse Thalem milesium ferūt: Qui unus fuit ex illis septem moratissimis uiris: quos græcia sapientes appellat. Italicū uero genus auctorem habuit Samiū Pythagoram inter priscos philosophos inclytū primūq; philosophiæ nūcupatorem. Qui interrogatus a Leonte Phliasiorum Tyrāno: Quid potissimū profiteretur quoue se nomine nūcuparet: philosophū se esse respōdit: Idest studiosum sapiētiæ: quoniā sophon hoc est sapientem se se profiteri insolētissimum eē uidebatur: Vnde deīceps nūcupati philosophi sūt: qui antea sophi idest sapientes nominabātur. Hic pythagoras documenta non parum multa deprōpsit ex sanctioribus doctrinæ prōptuariis: ad utilitatem hominū uiuendiq; rationem mire cōducentia: a quibus diuinus ille Plato: nō lōge deuius pythagorissat in plurimis: Cuius auctoritas tanta extitit: ut pro ratione haberetur: cū pythagoricis satis esset

ita respõdere αυτοσ εφα. ipse dixit, qui memoriter tenentes precepta doctoris, memoria pro libris ute-bantur. Celeberrimi scriptores in Pythagora suspiciunt Metempsychosin atq; palingenesian, quæ si latine uolueris enũciare, dicere poteris trãsanimationem atq; regenerationem. ex qua nõ inconciniter natum renatumq; eum sepissime proditum est.

Laudant eiusdem dogmata ad frugalitatem pertinẽtia, quibus unctiora edulia, lautioresq; popinas interdixit, adeo ut familia Pythagorica puras & sine animalibus cenas cenitare ex pceptoris instituto cõsueuerit. Idem discipulos suos nihil peræque edocebat q̃ linguã intra uallũ dentium coercere & diutino silentio philosophari. Ab eodem paroemia græcorum illa defluxit. κοινα τα φιλων, idest omnia amicoꝝ cõmunia. quoniam discipulos in cohortem disciplinaꝝ recipiens omnes facultates in medium dare pcipiebat, ut eẽnt omnib9 omnia cõmunia, coiretur q; societas inseparabilis atq; consortium, quod prisco uocabulo κοινοβιον appellat̃. Idem primus utpote uir sagacis ingenii, & eorum quæ celo continentur capax deprehẽdit naturam sideris illius, qđ

Inuẽta pythagoræ. ueneris appellant. Nec non interualla siderum a terra indagare tentauit & a terra ad lunã centum .xxv. milia stadiorum esse collegit, ab ea usq; ad solem duplum, Inde ad duodecim zodiaci signa triplicatum. Idem normam quãdam geometricam sine ar

tificis fabricationibus inuentam plausibiliter osten dit.habentem trigoni figuram/qua inuentione gau dibundus gratias diis maximas egisse dicitur ho/ stiasq; imolauisse. Verum hæc in psentia/aliaq; sexcẽ ta preconio scriptorum in Pythagora celebrata pru dens omitto/cũ ad illa festinet animus/quæ hodier næ oratiõi materiam prestabunt & argumẽtum ut opinor non penitendum.

A autẽ sunt Symbola Pythagore/quibus
e per quædã quasi inuolucra preciosos the/ sauros conuelauit/ & sacrosancta decreta cõtexit/quæ hodierna die a nobis latissime referata pandẽtur/& ex ĩstituto nostro prope peculiari pig/ mentis oratoriis colorata splendescent.

R it eruditio hæc neq; ludicra neq; triuia/
e lis/sed seria/sed infrequẽs/& a prophano/ rum uulgo longe semota/Erit hoc ientacu lũ numerosiore pabulo cõditũ/qđ pueris iucũditatẽ iuuenibꝫ saturitatẽ/maioribꝫ natu salubritatẽ/oĩbꝰ delitias citra fastidiũ pstare possit Elaborabo ꝓ ui rili parte/ut ad hæc fercula/neq; uos accessisse/neq; nos iuitasse pẽiteat. Verum ut iã cepistis/purgatarum au riũ opã date/& sesqhorã dicturiẽtibꝫ nobis ĩpẽdite.

Narraturꝰ symbola Pythagore uideor fac
e turus eẽ opæ ptiũ si multiplicẽ huiusce uo cabuli significationem pcẽsuero/ut ita faci lius quid sibi magnus mirãdusq; philosophus hoc

uerbo uoluerit intelligere possitis.

Symbolũ quid. SYmbolum uocabulũ est, ut grãmatici docẽt, polysemon, idest plura significans, nã primũ omniũ symbolũ collatio dicit̃ hoc est quod plures in unũ conferũt, ex hoc significatu dicũtur Gulones & uentricolæ symbolum dedisse in cenam, quãdo unus quisq; confert ĩ unũ nũmos pro rata, uel cupedias ciboꝝ, ad conuiualẽ apparatũ instruendũ. Hinc illud comici poetæ notissimum, symbolũ dedit cenauit, Gaudebam. Item in Eunucho, heri aliquot Adolescentuli coimus in pyreo in hunc diẽ: ut de symbolis essemus, illud quoq; Plautinum ex Curgulione eũdem habet ĩtellectũ. Symboloꝝ collatores apud foꝝ piscariũ. E diuerso q ad cenam siue prãdiũ nihil confert, ĩmunisq; discũbit, & ακλητοσ idest non uocatus uenit, is eleganti uocabulo, græco quidem, sed & nostris usitato Asymbolos nominat̃, hinc illud Gellianũ. ne oĩo ut dicitur ĩmunes & asymboli ueniremus. Apud græcos parasitus perq̃ scite ασυμβολοσ appellatur, propterea quod ĩ mũis & sine symbolo ad cenas lautiores uentitat citra uocationem. In Decretis Canonicis salubriter præcipit̃, ne clerici ex symbolis, quæ uulgus comesalia appellat, cõuiuia factitare cõsuescãt.

Asymbolos parasitus.

Autumat Ruffinus Symbolũ Apostolicũ ideo appellatum eẽ hoc nomine, Quia id condiderunt Apostoli in unũ conferendo, Quod quisq; de fide

sentiebat, Symbolum ueteres annulū appellauere, Quod & Plinius noster docet his uerbis, Apd nos prisci annulū ungulū uocabāt, postea & græci & nostri symbolū. Ad hāc significationem quidā Terentianū illud referūt, ut de symbolis essemus, tāq Annuli darentur pro arra siue arrabone ientaculi. Symbolū ānul9.

Symbolū apud Aristotelem inuenitur pro Etymologia, quæ ob id a Cicerone dicta est notatio.

Symbolū quoq; græce dicitur Auguriū atq; uaticiniū, hoc est ut græcis uocabulis utar οἰωνισμα και μαντευμα. Ad hæc Symbolum significat notā indiciū & signū. ut est symbolū bellicū, quod militibus pugnaturis datur, maximeq; id in bellis ciuilib9 obseruari solet. Quibus quoniā & armoꝝ habitus par, & sonus uocis idē, & mos unus est, atq; eadem instituta bellandi, ne qua doli surreptio fiat, Symbola distincta unus quisq; dux suis militibus tradit, ut si forte occurrerit quispiam de quo dubitetur, symbolū prodat, ut ita si sit hostis uel socius facile agnoscatur. Itaq; temporibus belloꝝ ciuilium ītestinarūq; seditionū Marii symbolū fuit Lar de9, Syllæ Apollo delphicus. Cæsaris Venus genitrix. In uigiliis quoq; castrensibus symbola id genus dari consueuerūt, ut puta uirtus, palma, uictoria, quæ tamē symbo'a ex pcepto disciplinæ militaris quotidie uariari debent, ne ex usu hostes signum agnoscant: & exploratores inter nostros uersentur īpune.

Consimiliter in Arcanis priscorum mysteriis sym/bola habebātur / Verbi causa papauer Symbolum erat fertilitatis/erat & symbolū ciuitatis/Adōis sym bolū fructuū. Atys floꝝ/Satyros quoq; ueneriæ po testatis Symbolū eē uoluerunt / Spuma quæ græce αφροσ Symbolū est genituræ/unde uenerē aphro diten merito nūcupauere. Ex hoc nimiꝝ genere sunt Symbola Pythagoræ / uidelicet idicia quædā & signa mysterioꝝ doctrinæ sanctioris/quibus sen tentiæ morales atq; salutaria documēta continētur. Quibus tanq̄ uasculis fictilibus thesaurus p̄ciosus includitur. Et plane hæc Symbola leges quadam/tenus imitātur. Quaꝝ scriptum angustū est interp̄ tatio diffusa. parca sunt uerboꝝ/fecūda sententiaꝝ/ Foris corticosa/intus succosa/aliud sonantia / aliud significātia: quibus p̄cepta quædā catholica hoc est uniuersalia sunt inuoluta ad uitam sancte beateq; degendam/ualde cōgruētia. Cæteꝝ cum innumera sint Symbola Pythagoræ/pauca quædā ex diuini philosophi secretariis selecta deprompsi: quæ ho/dierna enarratione a nobis latissime explicarētur: quæ uitæ mortaliū cōducibiliora salubrioraq; eē cre didimus. Sed anteq̄ a Symboli significatu receda/mus/Annotandum obiter & illud est / Symbolum masculino quoq; genere dici/ut docet Suidas/& ex Plautina lectione didicimus. Si quidem in bacchi/dibus ait Chrysalus: ostendit symbolū: quem tute

Papauer symbolū fecunditatis.

dederas. Infit dicere adulterinū: & non eūm eē sym bolum. Item in pseudolo: dato eum symbolum illi. Item epistolam modo hanc intercepi & symbolū, quem symbolū? qui a milite alienatus ē. συμβουλοσ uero a græcis dicitur homo prudens probusq; cōsiliarius: cui cōtrariū est. αβουλοσ Sed iā tempestiuū ē ut symbola Pythagorica morali īterp̄tatiōe pādamus quod dum a me fit, uos queso, ut occepistis diligenter attendite.

Inter Symbola Pythagoræ mystica Aurea, Sacrosancta: quæ & enygmata nominātur illud primo loco occurrit dignū memoratu. ζυγον μη υπερβεμεν quod latine significat, stateram ne transilias. Hoc est ne prætergrediare iustitiam. O princeps qui sceptrum tenens celsa in arce consistis, qui iura das mortalibus, quē dominantem cuncti reuerentur, stateram ne transilias, a iustitiæ tramite de cuius ne ab erres. illa sit tibi pro scopo & signo: Ad quod dicta facta cogitata tua omnia referantur. O iuridici magistratus: o iudices: qui pro tribunalibus sedetis pronuntiaturi de uita patrimonioq; mortalium : sententias uestras æqua lance perpendite & in librili collocate: omnibus uiribus neruisque contendentes: ut iudicia uestra iudiciis Bocchoris comparari mereantur, qui in egypto adeo iuste adeo sinceriter iudicasse fertur, ut eius nomen ī prouerbium uenerit iustissime ac in-

Stateram ne transilias.

Iudicium bocchoris.

tegerrime iudicantium. Sit uobis ante oculos non minus interioris hominis q̄ exterioris idolon Simulacrũq; iustitiæ quã pictores rhetoresq; ãtiqui effigiabant forma atq; filo uirginali, aspectu uehementi luminibus oculorũ acrioribus cum reuerẽdæ cuiusdã seueritudinis dignitate, ex hoc typo & imagine itelligi uolentes iudicẽ ac magistratum, qui iustitiæ antistes est, oportere eẽ sanctũ, seuerum, icorruptũ, inadulabilem Vi ac maiestate æquitatis ueritatisq; terrificũ. O pontifices, qui sacerdotali maiestate præfulgentes instar diuorũ estis i terris sacrosancti, stateram ne transilite, etiam atq; etiam circũspicite, ne pro dicearchis sitis Adicearchi, hoc est ne pro iustitiæ præfectis p̄sides iniustitiæ efficiamini, sicut cõplusculos eẽ & uidim9 & audiuimus, Qui sub uestimẽto sanctitatis, Tyrãnicã iniustitiam cõtegũt. Scitote oculũ iustitiæ, quem nemo mortaliũ potest effugere, ex celesti speculatorio actiones atq; adeo cogitationes omnis uestras contemplari, atq; introspicere. Quæ prisco iã sæculo exosa improbitatẽ iniustitiãq; mõtaliũ terras ipias rliqt, celoq; subuolauit, quã poetæ poetico uocabulo astreã appellitãt, Hic Dariũ Regẽ psarũ oli iustitiæ sacrificãtẽ dixisse ferũt, O Domina, si qua es usq̄, pinde ac ita significaret se iampridem exoptasse iustitiã, neq; illã usq̄ gentium iuenire potuisse. Egyptii prisca doctrina pollentes i cerimoniis mysticis sinistram ma-

Oculus iustitiæ.

nũ porrecta palma diſcapedinatã æq̃tatis ĩdiciũ ac ſymbolũ eẽ uoluerũt, ꝓpterea q̃ ſiniſtra manus ge/ nuía pigricia, nulla calliditate ꝑdita, uidebaẽ æq̃ta/ tí aptior eẽ q̃ dextra. Iuſtitiã celeberrimi ſcripto/ res graphice ac ſciẽter oleo cõparãt, Vt.n.oleũ intus obeſt, foris infuſũ ꝓdeſt, ſic & iuſtitia foriſecus hoc eſt alienis magis ꝓdeſt, q̃ ĩtrinſecus hoc ẽ his, q eius ſunt adminiſtratores.nã iuſtus, ut inqt Ambroſius utilitatẽ ꝓpriã negligit, ut cõem æq̃tatẽ cuſtodiat, cõmunia ꝓ ſuis habet, ſua ꝓ cõmunib9.& cũ iuſti/ tiæ pricipale munus ſit, alteꝝ nõ lederẽ, ius ſuũ uni/ cuiq; tribuere, ide fit, ut q iuſtus ẽ, idẽ bon9 ſit, & q bonus iuſtus eẽ dicaẽ, p quãdã decẽtiſſimã recipro/ cationẽ. Menãder, qđ et pollux docet ĩ onomaſtico, γηΔιον Δικαιον.i.terrã iuſtã appellat, quæ ſcili/ cet q̃tũ accepit tãtũ reddat. Negotiatores, q uultis & dici & eẽ bõa noĩa, q̃tũ accepiſtis, tãtũ reddite ci/ tra fraudationẽ, ſit ꝓcul a uobis oĩs ĩpoſtura, oĩs cir/ cũſcriptio, a ſtatera ne digitũ q̃dẽ trãſuerſum abſce dite, apđ græcos ab hoc excellẽti iuſtitiæ bono Ari/ ſtides Δικαιοσ.i.iuſtus eſt cognominatus, qđ ſane cognomen oĩbus omniũ triũphis eſt anteponẽdũ, qđ equidẽ malĩ, q̃ magni Põpeii, felicis Sylle, Po/ liorcetis Demetrii hoc ẽ urbiũ expugnatoris. Quo ꝓcul dubio noĩe nullũ ꝑſtantius nullũ fauorabilius eẽ põt. Quo circa q uult & eẽ & uideri bonus prin/ ceps, ac amabilis, Ea æq̃tate iuſtitia bonitate ſit ꝑdi/

Iuſtitia ut oleum.

Ariſtides iuſtus.

tus, ut merito Δικαιοσ idest iustus cognominari possit, is in se se oia habet, penes quem est iustitia, & ut camenæ græcorum canunt τροποσ Δικαιοσ κτημα τιμιωτατον idest iusti mores preciosissima possessio. Interrogatus Agesilaus ille magnus, utra uirtus pstantior foret, fortitudo, An iustitia, scite elegãterq; respõdit ουδεν εφη ανδρειασ χρηζομεν εαν παντεσ ωμεν Δικαιοι nihil inquit fortitudine indigemus, si iusti omnes simus.

Scitum agesilai.

Puteolos italiæ populos nuncupatos esse dicarcheos a iustitia docet Stephanus græcus auctor, & nostri meminere, hic illud Papinii. Celsa dicarchei speculatrix uilla profundi. Quã speciosum, q̃ memorabile, q̃ gloriosũ foret si hæc ciuitas nostra atq; adeo, ciuitates oẽs tã sancte tãq; iuste regerentur ut dicearchiæ nominari merito possent cognomie sãcto & amabili. Iustitiam græci Δικαιοσυνην appellant, quasi Δικαιου συνεσιν idest iusti intelligentiam, ut interpretatur Plato in cratylo, ad quã cum omnes mortales, tum maxime principes se se natos esse nouerint, noscent autem si iuxta Symbolum Pythagoricum, stateram non transilierint, eiq; Symbolum alterum maxime cognatũ, maximeq; germanum copulauerit: quo diuinus philosophus precipit, Coronam urbium non carpendam, hoc est leges urbium esse seruandas. & enim ut uerissime dixit Pindarus, lex omnium domina est, cui ut deo

Dicarchei puteoli.

Corona ñ carpẽda.

Lex dña.

parendum esse cõmonet conditor familiæ peripa/teticæ Aristoteles. Quin etiam deus ille philosoho rum Plato Cuius os in philosophia purgatissimũ est & lucidissimũ, stat acerrimus legis propugnator, atq; ueluti e specula surdis ueritatis mortalibus ita proclamat. Interitum paratum illi ciuitati uideo, in qua nõ lex magistratibus sed legi magistratus p̄sũt. Salutem uero illi, in qua lex magistratibus domi/natur, cuncta certe bona, quæ dii ciuitatibus p̄bent, huic affore conspicio. Sit ergo lex in ciuitate uelut Regina in arce uitiorum emendatrix, uirtutum p̄/miatrix recte uiuẽdi dux, & totius ciuitatis sospita/trix saluberrima. Audite quæso elogium, quod pro uestibulo edium principalium, pro cubiculis magi/stratuum, quod in liminari pagina iuriscõsultorum non tam scribi q̄ sculpi decet. Sic enim inquit Arpi nas orator. Mens & animus & consilium & senten tia ciuitatis posita est in legibus, & ut corpora no/stra sine mente, sic ciuitas sine lege suis partibus & neruis ac sanguine & membris uti non potest. Le/gum ministri magistratus, legum interpretes iudi/ces. Legum deniq; iccirco omnes serui sumus, ut li/beri esse possimus, quis igitur amator ciuitatis, cupi dus publicæ salutis, cum intelligat adminiculo le/gum fulciri ciuitatem, non totis uiribus symbolum pythagore custodiat, ne coronam carpat, hoc est, ne legem uiolet, sine qua cuncta corruant necesse est. Elogiũ.

Cóſtat profecto ad ſaluté ciuiũ ciuitatũq; incolu mitaté, uitãq; hominũ & quietã & beatã inuẽtas eẽ leges quas porti9 Cato ciuitatũ neruos eẽ dicebat, quaꝝ iuentricem Cererẽ oĩ pconio laudis extollere debemus, quã ob id græci theſmophoron uocãt, q̃ſi dicas legiferã, & eius initia ac feſta Theſmophoria. Veꝝ ut dicã q̃d ſentio, nõ tã ĩgenio hominũ, q̃ diui na mẽte lex fuit excogitata ppagataq;. Quãobrẽ lex uera atq; prĩceps apta ad iubendũ & ad uetãdũ ratio eſt recta ſummi iouis.

Leges ner ui ciuita tum.

Theſmo phoria.

a Pud græcos ĩ bene moratis ciuitatibus, nõ ſolũ obſeruabãt nomothetæ hoc ẽ cõdito res legũ, ut draco & ſolon, Veꝝ etiã cuſto des legũ diligẽtiſſimi creabant, quos græci noſtriq; ſcriptores nomophylacas appellãt. hoꝝ erat officiũ, ut Columella inq̃t eos, q legibus parerent, laudibus pſequi, nec minus honorib9, eos autem qui nõ pa rerent pœna mulctare.

Nomo phylaces.

p Rincipes, q ſeruãtiſſimi legũ tutores eẽ de berẽt, fidiſſimiq; nomophylaces, hi plerũ q; ſunt præuaricatores, ſupplãtatoreſq;, il lud ſubĩde iactitãtes, prĩceps lege ſolutus ẽ, & libi do regũ p legibus habẽda. Hic olĩ Antõinus cara calus Romanus impator, cũ nouercã noĩe Iuliã lu culentam feminã inceſto amore diligeret dixiſſetq;, uellem ſi liceret, ferũt illã reſpondiſſe. Si libet licet.

Si libet licet.

An nescis te imperatorem esse, & leges dare nō accipere, hoc sane uerbum, quod oleum est camino, qđ sulphur incēdio, idem fuit ad furorem pricipis extimulandum legesq; conculcandas. nam euegistio furiis cupidineis cōcitatus, nuptias īcestas infandasq; cū nouerca confecit, quasi sciret se leges dare. Cum uere, si quid auitæ sanctitatis in homine fuisset, solus prohibere debuisset Si quidem matrem, nec enim alio dicēda erat nomine, duxit uxorem, & ad parricidiū iunxit incestū. Nāq; eam matrimonio sotiauit cuius filiū Getā eūdēq; ipsiusmet fratrē prius occiderat. Nero quoq; sanguinarius princeps & humāi generis fax ac pestis, ueneno fratrem Britānicū aggressus est, parato a locusta triuenefica, qđ cū opinione tardius grassaretur, accersitā mulierem sua manu uerberauit, arguens pro ueneno remediū dedisse, excusantiq; locustæ minus ueneni datū ad occultandam sceleris tam atrocis inuidiā, sane inqt legem Iuliā timeo, uidelicet ostendens se ipsis legibus mādare suspendiū, & se legi, nō legem sibi dominari, uenenoq; iter; pſentissimo propinato ad primū statim gustū exanimatus est infelix puer. Nimirum tales pricipes uel potius tyrāni leges pinde habent ac telas araneaꝝ, nā sicut illæ infirmiora animalia retinentes, ualentiora transmittūt, ita legibus humiles & pauperes cōstringūtur, diuites & præpotentes non alligātur. Erit opinor operæprecium

Leges ut telæ aranearum.

B

percenſere hoc in loco hiſtoriam barbaricam quidē ſed negotio inſtituto bene congruentem.

Exemplū Regis p/ ſaꝝ.

c Ambyſes perſaꝝ Rex ſororis amore cap/ tus cupiduſqꝫ ducēdi illam uxorem/quod nefas erat/regios iudices euocat percūcta/ turqꝫ nū qua lex ſit/quæ ſinat uolentem fratrem cū ſorore copulare matrimoniū. Iudices quibus libido regia bene erat cognita circūſpicienter ſagaciterqꝫ reſpōdentes nullam ſe inuenire legē/quæ permittat fratri nubere ſororē/quādam tamen affirmant inue niri legē / qua liceat regi pſaꝝ facere quicqd libeat. Ita neqꝫ legem abrogarunt/& ne legem tuentes ipſi periclitarētur aliam inuenerunt ſubſcribētem uoto eius/qui ſororem in matrimoniū ducere cōcupiſce/ bat. Sic cābyſes reperto legis diuerticulo ſororē per nuptias īceſtas duxit uxorē. uerū noſtris quoqꝫ temporibus haud paꝝ multi prīcipes uiſuntur / qui quaſi aquā feruentē frigidā eſſe/ita putant leges/di uerticulaqꝫ id genus excogitant.

n Os uero obſeruantes ſymbolum ueneran di philoſophi ſalutare/ſtateram ne tranſi/ liamus/coronā ne carpamus / hoc eſt una cū iuſtitia leges ptinaciter ſeruemus:ut ita uiuamus magna exparte īpeccabiles/curioſe cauentes ne dici merito poſſimus/ αγομοι και παραγομοι / ſic.n. græcis uocib9 hoīes iniq & ſceleſti noīant̄.q̄ſi legi/ rupæ/& trāſgreſſores legis/quā γομογ uocitant.

Legiru/ pæ.

Equitur Symbolũ Pythagoræ / quo uitæ beatitudo consistit / qđ sic infit καρΔιαμ μη εσθιαμ idest cor non comedendũ / qđ signat mœrorem ex animo eiiciẽdum / quotus qsq; mortaliũ est? qui cor quotidie nõ edat / qui mœrore nõ tabescat / qui egritudine nõ cõficiatur? homines sunt / ut scitissime simul & eloquentissime diffinit Apuleius anxiis mẽtibus / brutis corporib9 / querula uita. & ut auctor est Diuus Ambrosius / piraterium est uita hominis / siue q homines in hac uita omnia experiũtur mala: Piraterĩũ enim latine experimẽtũ dici potest. seu quod uero propius est / q in piraterio sumus / hoc est in habitaculo piratarũ / hoc. n. uocabulo prædonũ domiciliũ nũcupat. hic ergo tot piratæ in nos grassantur & seuiunt / quot curæ exanimales / quot affectus aculeati præcordia fodicãt atq; diuellunt. tot pdones circũsiliunt / quot angores exagitãt / quot perturbationes inuadunt. Tota hominis uita flebilis est / & ut inquit uerissime Plinius noster / homo a lachrymis uitam auspicat / estq; quædã quasi officina mœrorum / ut uelis nolis cor comesse cogaris / & mœrorẽ habere p pabulo ferme quotidiano. ut nõ imerito lachrymæ Heracleti philosophi dilaudẽtur / q quoties pdibat ĩ publicũ flebat / tãq oĩa omniũ hoĩum negocia sibi flẽda eẽ uiderẽt. Isti purpurati & cuneis satellitũ stipati / quos uulg9 beatos uocat / q sæpe mœrẽt / q sæpe suspirãt / q multis uibicib9

Cor non comedẽdum.

Piraterĩũ.

Lachrymæ heracleti.

mestitudinis introrsum deformati squalent. quorum beatitas oppido quam decenter & scite personata bracteata supparata nominatur.

Beatitas bracteata.

Istorici celebrant Ethiopas quosdam, qui h neque doleant neque irascantur, neque ulla humana affectione moueantur, quos ob id ipsum apathes uocant, quasi dicas impassibiles, hoc est sine ulla animorum perturbatione degentes, Plinius noster quosdam sapientiæ affectatores refert toruitate quadam naturæ dura & inflexibili præditos humanis affectibus caruisse, qui & ipsi apathes nominantur.

Apathes.

Mihi humanam conditionem ac uitam solerter pensitanti uix possibile uidetur inueniri hominem, qui sit apathes, qui cor subinde non edat, qui mœrorem tristitiamque non gustet uel ad satietatem. Rara auis in terris nigroque simillima cygno ille est, quem non teneant stipent ambiant comites illi quique Plautini amatoris, uidelicet, cura, miseria, egritudo, lachryme, lamentatio.

V per ego Cor comesse coactus sum & lar n giore mœroris gustulo saturari, siquidem me uehementer contristauit, & maximo dolore confudit obitus Mini Roscii, quo mihi homo nemo neque amicior neque carior neque coniunctior fuit, Idque meritissimo. Nanque annos ab hinc circiter triginta tirunculi simul fecimus stipendia litteratoria sub Francisco puteolano, qui ut tunc ferebant tempora

De Mino Roscio.

primi nominis primeq; notæ iter classicos profes/
sores habebatur.ex hoc cōdiscipulatu dulcissimoq;
litteraꝝ cōtubernio amicicia inter nos sancta ac re/
ligiosa quadā necessitudine imbuta coaluit. Auxit
beniuolentiam frequens ac pene quotidiana cōsue
tudo/dum scriptores latinæ linguæ pene uniuersos
cursim quidē nec tamen incuriose perlegimus. Erat
in Roscio meo īgeniū p̄sens/ extemporalis facūdia
solers prudentia/cui difficile eēt imponere/ut nō mi
nus uere q̄ breuiter a me in endecasyllabo dictū sit.
orator bonus & bonus senator/erant in homine plu
rimæ litteræ nec hæ ut in politico uulgares/sed inte/
riores quædā & recōditæ /huc accedebat peculiaris
quædā in negociis obeūdis dexteritas / in sermoci/
nationibus affabilitas/in seriis rebus grauitas/in io
cosis urbanitas:erat deniq; ī homine ingenium uer
satile/adeo ut uir omniū horarū merito dici posset.
hinc in senatu primas obtinebat primusq; sentētiā
magnis in rebus rogabatur. Illustris prīceps noster
Ioānes Bentiuolus nostræq; patriæ columen hunc
tanti faciebat ut pluris faceret neminem / & quoties
temporibus duris ac tenebricosis in negotiis maxi/
mis fuit opus oratorē destinare/qui fieret exorator/
ex omnibus unū prope peculiariter extra sortē no/
minatim nūcupabat/cui tū ob fidē tum ob pruden
tiam tuto cōcrederet & publica negocia & priuata.
Inclytus Annibal alumnus meus sine Roscio nihil

altum meditabatur / Ne longum faciam/omnibus Bentiuolis erat sicut eē debebat/lōge acceptissimus/ apud cūctos Bononiēses in amplissima estimatiōe domi forisq̄ mōstrabilis/politicis uirtutibus orna/tus/liberali musa ꝑpolitus/opibus luculentis suffar cinatus Agebat cōsumatū omni ex parte senatorē/ agebat lautū patrē familias/agebat amicū nō min9 auxiliariū q̄ cōsiliariū/cūprimis uero mecū familia/riter uiuebat/mecū seria ut dicitur & iocaq̄ eratq̄ nō solū municipibus meis sed etiā alienigenis amicicia Roscii Beroaldiq̄ notissima/quā posteritati quoq̄ notā facere ꝓ uirili parte cōtēdo. Quæ uoluminib9 iā ñ paucis a me editis cœpit īnotescere. Verꝫ nulla est diuturna felicitas/parensq̄ rerū natura nouercā se se nobis idētidē ꝓ̄stat/& plus aloes ꝓpiat q̄ mel/litæ potionis. & cum duo sint dolia ī iouis uestibulo collocata alterꝫ bonorꝫ/alterꝫ malorꝫ prōptuariū/lar gior quot diebus atq̄ adeo quot horis copia ꝓmit ex dolio malorꝫ. O Spes hominū fallaces/o inanes nostras cogitatiōes. o uitā mortaliū fluxā & caducā/ ut sæpe gaudia ī luctus/ut sæpe cātus ī lamēta uer/tūtur. Minus Roscius meus plenus gaudii plenus hilaritatis/inierat pōpabiliter deducente toto popu/lo calēdis septēbris Magistratū amplissimū hono/ratissimūq̄ quē uexilliferū iustitiæ uulgo nomini/tant estq̄ bimestris Rei. Pu. moderator/cum repēte graui morbo īplicitus & causone/hoc ē febri estuo/

ſa correptus domum ex palatio rediit, dieq́ꝫ decimo quito conſũptus eſt, ad quartũ nonas octobris, quẽ diẽ Bononiẽſes ſolẽniter celebrãt, ut pote diuo Pe/tronio tutelari deo noſtro dedicatũ. O diẽ luctuoſũ & nigro calculo notandũ, duplicíq́ꝫ iactura mihi i/nfauſtũ & ominoſum. Si qdẽ octauo ab hic ãno hic dies mihi matrẽ optimã pientiſſimãq́ꝫ eripuit, & in pſẽtia amico maximo ſuauiſſimo amabiliſſimo me ſpoliauit, reliqtq́ꝫ dimidiatũ. ꝓrũpũt lachrymæ, ſu/pat dolor, urit atrox cura, recurſat ſubinde idolon & ſpectrũ Roſcii mei, quẽ in lecto cubãtẽ cũ ex offi/cio mutuæ germanitatis ſubĩde uiſitarẽ pridie q̃ ex hac uita migraret, uerba hæc nouiſſima ex ore mo/riẽtis excepi, Vale Beroalde mi, te reliquo, & uocor ad maius tribunal. quæ quoties ſubeũt mẽtẽ, toties lãcinãt pcordia. Dixerũt ueteres morte Africani ca/ſtratã eẽ Romanã Rẽ.Pu. mortuo Catõe relictum eẽ Senatũ pupillũ. Nos uero modeſtius loqntes di camus morte Mini Roſcii Rẽ.Pu. Bononiẽſem or batã eẽ optimo patrono, & me uiduatũ gẽma ami/coꝝ meoꝝ, q nõ min9 mihi lugẽdus ẽ, q̃ neceſſarios & cõſanguineos lugere ſoleamus, ĩmo amicus ꝓpĩ/quo ãteponẽdus ẽ, & amicicia hoc pſtat ꝓpĩqtati, q̃ ex ꝓpĩqtate beniuolẽtia tolli põt, ex amicicia ñ põt, ſublata aũt beniuolẽtia, ut ĩqt ueriſſime cicero, ami/ciciæ nomẽ tollitᷣ, ꝓpĩqtatis manet. Verſiculus ẽ ex amatorio promptuario ſententialiter expromptus,

Mõte afri cãi caſtra/ta.R.P.

Verus amor nullum nouit habere modum / amor noster cum uerissimus sincerissimusque floruerit / nullo modo terminabitur / nulla obliuiõe oblitera/bitur/uiuit uiuetq; mihi ĩ penitissimis p̃cordiis Roscius me9. Cui9 acerba mors fecit me obliuisci symboli pythagorici/quod p̃cipit cor non eẽ gustandũ/ meroreq; ex animo proiiciẽdum. Itaq; tãto orbita/tis uulnere cõfectus cõfugi ad salutares librorum suppetias/qui pure lecti mirũ in modũ recreãt atq; reficiunt animũ languẽtem/& fomenta suppeditãt/est & illa nõ parũ efficax consolatio/quæ aurem uellẽs sic infit & iterius personat/magna est felicitas mori in felicitate/ Roscius tuus decessit florẽtissimus plenus honorum plenus bonorum/primarius Senator in sũmo magistratu/perfunctus legationibus honoratissimis ad pontificem Maximũ / ad sacrosanctum regẽ gallorum/ad principes plurimos destinatus/septimũ fuit consul / hoc est ut nos loquimur septimum Vexillifer iustitiæ / deniq; sũmum fastigiũ priuati hominis impleuit. Decessit ætate in seniũ uergente annos natus duos & quĩquaginta. Dices eũ ad huc annos plusculos uiuere potuisse. Verum nescis q̃d uesper serus uehat. Nescis q̃ soleant repẽte fortunæ hominibus ĩmutari/nescis in lõga uita idẽ accidere solere quod in longa uia / in qua luti plurimũ est & pulueris/mors eum nõ a bonis eripuit sed a malis: persoluit tributũ/cui obnoxia est omnis mortalitas/

Mors tributũ mortalium.

quod uelimus nolim9est persoluẽdum.sumus oẽs spiritus pcarii.uita data est utẽda pcario. Iniqui est debitoris creditori reposcenti quod suum est facere co nuitiũ/& cũ uita mortuoꝝ sit in memoria uiuoꝝ/ uiuet in pectoribus mortaliũ/atq́ in sermõe uersa/ bitur.hæc & id genus fomẽta me reficiũt auocantq́ a merore tabifico/abducũt a lachrymis nihil pficiẽ/ tibus.subit illud.quid faciã? Angam excruciem ne me?quid deinde assequar?proide aĩo iam cõposito & mẽte tranquilla omnipotẽtem atq́ ultramũdanũ deũ depcabũdus rogo & oro / ut manes Roscii mei in domiciliũ eternæ beatitatis accipiat / ut in elysio celesti in cetu beatoꝝ æuo sempiterno pfruatur:put meretur ille/qui de patria bene meritus est/ qui fuit integerrimus ciuis/optimus senator/æquissimus cõ sul/in omni deniq́ uita ad amussim formatus. hoc ueluti quodã quasi elogiũ atq́ adeo epicediũ offi/ ciosus exhibeo memorie amicissimi/quoniã hoc so lũ restat/quod mortuo pstare possimus.Si quis aũt erit aliquãdo tã ociosus tãq́ ab omni serio feriatus/ ut hæc qualiacũq́ sunt in manus sumat/ queso hoc totũ perlegat citra fastidiũ nec sine sympathia / co/ gitetq́ in uita nil dulcius esse nil optabilius amico: quo cũ oĩa perinde ac tecũ tutó libereq́ loquaris : q in rebus secũdis tecum peræque letetur/in aduersis consolatione confoueat : Talis autem nec facile in/ uenitur/& inuentus amittitur / nõ sine maximo ani

mi cruciatu/ſicuti ego nuperrime expertus ſum fac/
ta Roſcii mei iactura grauiſſima / hoc queſo elogiũ
nouiſſimum quod defuncto dedicamus tam diu/
turnum ſit tamq; durabile/ut nulla uetuſtate inter/
moriatur/ immo fiat ipſa ætate uiuacius.& cum uix
tria aut quattuor nominentur apud ueteres paria
amicorum/ſpero ĩ hoc genere amiciciam Mini Ro
ſcii & Philippi Beroaldi notam poſteritati fore. li
buit ex amoris ſincerioris affectu in hæc quaſi pa
rerga diuertere:quæ lectores laſſeſcẽtes mire refici/
unt/ſuntq; ueluti cõdimẽta/qbus auriũ faſtidiũ/re/
purgari cõſueuit/fieriq; aĩus uegetior ad reliqua p/
noſcenda. Sed ut domũ repedemus/& uñ egreſſa ẽ
eodẽ reuertat̃ oratio/qd nobis agẽdũ ẽ/ut pythago/
rico ſymbolo obtẽperãtes cor nõ comedamus. Ni/
mirũ ut ego ſẽtio aĩus nr̃ p uirili parte abducẽdus ẽ/
auocãduſq; a curis edacib9/& uita cũ hilaritate de/
gẽda/aĩus.n.gaudens ut ait Solomon ætatẽ floridã
facit/ſpiritus triſtis exiccat oſſa.& ſane egritudo car
nificina eſt/animũ hoĩs exedens/planeq; cõficiens:
exquo ĩpam egritudinẽ chryſippus appellatã putat
græco uocabulo λυπην q̃ſi lyſin.i.ſolutionẽ totius
hominis/nec ĩmerito/Siqdẽ hõ mœrore confectus
tabeſcit maceſcit ſeneſcit miſer.hic illd̃ de hoĩe mœ
rente nõ minus uere q̃ ſcite dictũ eſt. Refugere ocu
li/corpus macie extabuit lachrymæ pedeſ humorẽ/
exangues genæ ſitu nidoris / barba pedore horrida

atq̃ ītonsa īfuscat pectus illuuie scabrū. omni itaq̃ cōtentione uelis ut dicit Remisq̃ egritudo eliminā da est: quæ īstar carnificis atq̃ tortoris homini īfert cruciamēta teterrima. Clarissimus medicinæ cōditor Galen9 salutariter p̄cipit ab ira a tristitia a sollicitudine cūprimis abstinēdum eē, ppterea q̃ hæc pathe. i. pturbationes & morbi corpora nostra pturbant exiccāt exanimāt. & homo nō minus sæpe moritur ex mœroris exuperantia, q̄ ex īmodica leticia. Causam aūt qui alterutrā nouerit, utrāq̃ noscet. Si quidem ut apud scriptores medicinæ idoneos cōperio ex letitia gestiēte & gaudio nimio spiritus ac sāguis una egrediuntur ad corporis extima quasi obuiam tantæ hilaritati, unde fit ut calor ingenitus repente extinguatur: sicut ignis extingui solet ex uehementiore uentilatione. Contra ex mœrore immodico largitateq̃ tristiciæ spiritus & sanguis intra penetralia reconduntur, extinguntque subito īnatam caliditatem, sicut ignis extinctus intermoritur coopertus conuelatusque cinere largiore: qui eum exhalare, respirareque non sinit. Plato in menexeno laudans uetus illud prouerbium quod est μηδὲν ἀγαν Nequid nimis: monet uitam ita instituendam esse ut prouerbio pareamus: si bene beateque uiuere uelimus: nunquam enim nimis aut letitia exultabit: aut tristitia uexabitur qui nihil quicquam nimis faciet atque intemperanter:

Mors ex egritudine & gaudio.

& ut inquit ille : gaudebit minus & minus dolebit.

Democritus gelasinus.

Democritus ille, cui omnia & ridicula & rideda esse uidebãtur: quem ob id graeci gælasinon cognominauere: sũmũ hominis bonum eẽ cẽsebat euthymiam: sic enim graeca uoce dicit animi trãquillitas: quae uitae beatae effectrix est: ametur ergo & omnibus uirib9 appetatur expers publicae priuataeq; curae trãquillitas. Sit nobis cordi Euthymia Democritica hoc ẽ aĩus trãquillus & pinde beatus: si cor gustare ñ uolum9 si mœrorẽ mestitudinẽq; pcul eliminare cõcupiscim9. In ecclesiaste scriptũ ẽ, laudaui letitiã q: nõ eẽt homini bonũ sub sole nisi q: comederet & biberet, atq; gauderet, simus ergo in gaudio in hilaritate: simus animo quãtum potest defecato. Simus exporrecta frõte non striata, imitemur pro uirili parte Socratem parentem philosophiae moralis, quem

Euthymia.

Socrates eodẽ sẽp uult.

Xãtippe uxor predicare solita est, semper se uidisse eodem uultu exeũtem domo & reuertentem: hoc ẽ sereno & tranquillo: in quo in magna inaequalitate fortunae mira frontis & mentis aequalitas conspecta est. Erimus autem hilares & gaudibundi prope perẽniter : si studiis doctrinarum animũ excoluerimus, & hoc ueluti suauissimo pabulo mens nostra saginata pinguescat. Sunt studia quaedam austeriora impendio & acerbiora: Quibus animus noster non tam hilarescit q̃ cõtristatur. quae instar mordacioris medicamenti cum amaritudine prosunt.

Verum studia humanitatis & liberali musa cōdita ea habent succū, habent suauitatem. Hic est ille sol, qui nubila humani animi serenat. hæc est illa syren, quæ cantu salutari mortalium corda cōmulcet. Hoc est illud nepēthes, quo tristitia discutitur, Curæ hebetantur, hilaritas conciliatur. Quod oībus utiq; mortalibus foret propinādum. Literæ litteratæ in secundis rebus sunt maximo ornamento, in aduersis maximo solatio, nihilq; tam triste, quod p has nō fiat minus triste, nihil tam letū, quod non sit his letius. Ergo igitur ad unū mœroris leuamentū potentissimū studia confugiamus, ad scribendi legendiq; solatia cōuolemus, quæ tristitudinis maculas abstergebūt, frontem serenabūt, animū defecabunt instar mundi, qui semper enubis purus liquidus & imperturbatæ lucis est. Verum. n. uero sunt & illa ad mœrorem explodendū parua quidem nō tamen aspernanda remedia, uidelicet ut heleniū nobis pſto sit, sic appellat̃ herba ex helenæ lachrymis nata, quæ in uino pota effectrix est hilaritatis, eaq; tristitia omnis abolet̃. Habeamus & buglosson quæ in uinū deiecta animi uoluptates auget, & ob id uocat̃ euphrosynon, sic enim græca uoce hilaritudo atq; letitia significatur. Danda interdū opa aurium musicæ suauitati, qua sensus hilarātur, qua capitur omne quod uiuit: quæ lenit pathe idest passiones animorum & sollicitam explicat frontem, de

Nepenthes.

Heleniū.

Musica lenit passiones.

cuius laude extat oratio a me composita per id fere
tempus:quo adolescentulus odas Oratii hoc ipso in
gymnasio ꝓfitebar. Simus memores adagii græci-
Abronis uita. quod ait αβρωνοσ βιοσ Abronis uita/q fuit diues
& uixit molliter ac beate/nosq; admonet ut sine nu
bilo tristitiæ in animi serenitate uiuamus. Nō nūq̄
geniales agēdi sunt dies/& hilaritate cōuiuali ac po
tiōe liberali curæ dissipādæ/animusq; exhilarādus/
cui nō minus expedit idulgere q̄ corpori. Nemo
tamē existimet me p̄cipere uinolētiā/agereq; uino/
lentoꝝ patrociniū/nō.n.uolo mergi nos uino & po
culis ingentibus ingurgitare mētis uigorē/sed libe/
Parētare dionysio. ralius solito nō nūq̄ parētare Dionysio/qui ut mor/
bis quibusdā sic etiā tristitiæ medet' Curasq; ex ani
Liber uñ. mo foras trudit/unde Seneca liberꝝ dici autumat ñ
ob licētiam lingue sed quia liberat asseritq; animos
a seruitio curaꝝ/quod & uersiculus lyrici poetæ de/
cēter isinuat/dissipat Euchius curas edaces. Pla/
to quoq; existimauit refici integrariq; animos mo/
dicis inter bibēdum remissionibus/Reddiq; eos le
tiores & ad instaurāda sobrietatis officia fieri habi
liores. Libet uerbis græcis subtexere id qd' luculēti
græcoꝝ scriptores ꝓdidere/quod memoratu & scitu
dignū est. κρατηρ ομεν πρωτοσ διοσ ολυμ/
πιου και ολυμπιων θεωνοδε δευτεροσ ηρ/
ωων.οδε τριτοσ διοσ σωτηροσ idest prima
cratera est iouis olympii olympioꝝq; deoꝝ siue ce/

lícolaꝝ/secũda uero heroũ/Tertia autem iouis Sal uatoris. ad hũc intellectũ referri nõ absurde poteſt illud Apuleianũ/prima cratera ad sitim pertinet/se cunda ad hilaritatem/tertia ad uoluptatẽ.quidã nõ solũ ter sed ter tria/imo ter tria ter pocula hauriẽda esse demõstrant. Verũ nos in honore iouis & celitũ & heroũ ter bibamus/ternisq; poculis satis siti hila ritati uoluptati faciamus.nãq; & hic numerus/qui græce trias latine ternio dicitur inter perfectos nu/ meros cũprimis numeratur. Ita aio refoto si quid in eo frigidæ tristitiæ & curæ edacioris insuerit dilue/ mus/poterimusq; cõmodissime a Dionysiis ad ne/ phalia sacra transire/in quibus nõ uinũ libatur/sed aqua tantum mulsa/quæ sobriosorum sunt festiui/ tates/quos græco uocabulo νηφαλιουσ uocant/fie/ bat autem apud Athenienses/ut hoc quoq; obiter attingam/νηφαλιοσ θυσια ideſt sobriũ sacrificiũ soli lunæ memoriæ nymphis auroræ & ueneri/ut i/ quit polemon/in quo ξυλα νηφαλια ideſt ligna sobria cremabantur. Diuæ quoque Ruminæ quæ præest lactentibus infantibus nephalium festum celebrabatur/in quo lac libare consueuerant.ergo ita non nunq̃ uino indulgeamus/ut possimus ani/ mo exhilarato mœroreque discusso repente ad ne/ phalia sacra conuerti. & sobriorum munia nauiter capessere/Cauẽtes ne istar anus Plautiæ merobibi

Trias ter/nio.

Nephalia

& multibibi dũ uolumus discutere tristiciam ratio/nẽ excutiamus & mentem. Hæc in præsentia satis habeo decerpsisse ex aceruo remediorum / quæ ad mœrorẽ explodendũ existimãtur eẽ accõmodatis/sima / inter quæ sunt & fabulatores elegãtissimi ma/ximeq̃ litterati. Adhibeãtur interdũ & scurrilitates scurraꝝ / quæ non minima esse solent hilaritatis illi/cia / sunt & balneaꝝ delitiæ non minus uoluptariæ q̃ salutares / Vnde illis inditũ nomen esse autumat Diuus Augustinus / qui in libris confessionũ refert balneũ a græcis ideo βαλανειον appellari q̃ βαλ/λει τας ανιας Idest anxietates pellat ex animo. Ergo igitur pro uirili parte elaboremus ut symboli pythagorici bene memores cor minime gustemus / merorẽq̃ ex animo propellamus uitam agẽtes hila riorẽ iucũdiorẽq̃ / ut fronti serenæ gaudia interiora respõdeãt / ut intus & foris nubilo tristitiæ discusso serenati simus. nam alioqui uita non est uitalis / nisi cum hilaritate contingat / & uacuitas ab angoribus adhibeatur.

Balneũ unde.

S Ymbolum Pythagoræ est μη γευεσθαι μελανουρων idest non oportere gustare ex melanuris hoc est habentibus caudas nigrantes / quod tropologice significat nõ oportere cõuiuere cũ nigris hominibus idest malis / quoniam ex maloꝝ cõsuetudine trahũtur mali mores. O pre ceptũ salutarẽ / o Symbolũ ĩ pectore memori figẽdũ.

Nõ gustã dũ ex me/lanuris.

Quo monemur cauere a cõmertio nigrorũ hoc est uitiosoꝝ. Duo sunt colores albus & niger, quoꝝ altero uirtus, altero uitiositas ꝑnotat̃: Cãdor est symbolũ uirtutis, nigritia uitiositatis. hic illud Persianũ, illa prius creta mox hæc carbone notasti. Iubet pythagoras abstinere a gustatu melanuroꝝ. dispiciamus q sint melanuri ut ita nouerimus a qbus caueř debeamus. Melanuri sunt pisces ex eo dicti q̃d nigrãtẽ habẽt caudã q inter saxatiles numerãtur. Melanuri piscis Ennius poeta uetustissimus meminit eo uersu. Melanuꝝ turdũ merulãq; umbrãq; marinã. Veꝝ nõ a piscibus id genus abstinere nos uoluit diuinus uenerãdusq; philosophus, sed symbolicos ꝑcepit cauẽdos eẽ hoĩes nigros hoc ẽ uitioꝝ nigritudine decoloratos: quoꝝ magna natio ẽ. nãq; oẽs impostores fraudulẽti circũscriptores, oẽs malitiosi peculatores neq̃ ueteratores, deniq; oẽs mali, sũt nigri, sũt melanuri sũt atritate notabiles. Audite q̃so q̃d miꝝ uobis uideri poterit, nõ paꝝ multi albati cõspiciũt̃, q sũt omniũ nigerimi, q ĩter nos familiariter degũt foris Catones ĩtus sardanapali, ĩ ꝑpatulo tristes domi dissoluti, q obstipo capite ob ambulãt, quoꝝ faciẽ cũ aspicias haud mali uidentur, quos ex uestiũ cãdore sinceros cẽseas & sãctos. de qbus illđ merito dici põt, dolosi hoĩes dolosa uestimẽta, uesti nulla fides, Quis. n. nõ uicus abũdat tristibus obscenis? Hi sermone cẽsorio lingua Catoniana alie-

Melanuri pisces.

Dolosi hoĩes.

Dolosa uestimẽta.

nas sordes & uitia seuerissime icessunt intercutibus ipi uitiis madétes. Ecõtrario sunt alii pullati & uestibus nigris atrati, quorum mens interior nigritiæ exteriori respondet, ut intus forisq; sint nigerrimi. Ab his oĩbus quoniã sunt melanuri cauete & cauẽdũ eẽ ꝑcipit symbolũ pythagoræ. Quãq̃ oppido q̃ arduũ ac difficile est cauere a melanuris, cũ nõ sint oĩbus cognobiles, cũ uestitu fallãt & uultu. cũ uerboꝝ inuolucris simulationũq; adũbrationibus mores lutulẽtos obuoluãt, cũ sub habitu ouiũ lupi delitescãt, nã ut inquit nõ minus uere q̃ eleganter Plautus, lupus est homo homini nõ homo, cũ qualis sit nõ nouit. non cuicũq; obuiũ est iudicare de homine propter occultas uoluntates multiplicesq; naturas. frons, oculi, uultus, p̃sæpe mẽtiũtur, oratio uero sæpissime. M. Tullius canina facũdia ac mordacitate satyrica inuectus in Pisonem, oculi inquit supcilia frons, uultus deniq; totus qui sermo quidã tacitus mẽtis est, hic in fraudẽ homines impulit, hic eos q̃bus erat ignotus decepit fefellit iduxit, Archidamꝰ lacedæmonius dicere solebat ouẽ unã tantũ eãdẽq; uocẽ reddere hoc est balatũ. hominẽ uero πολλασ και ποικιλασ idest multas & uarias uoces efficere donec ad id aliq̃do qđ cupit pueniat, homo chameleon est, nã ut ille colores suos multifaria qualitate cõmutat ita & homo uerba ĩmutat uariatq; consilia diuersisq; imaginibus ĩmutatur, prout existimat eẽ

Lupꝰ est hõ hõi.

conducibile.homo est protheus/qui modo leo fren dit/modo anguis sibilat.et ut inquit poeta/oïa trãs/ format se se in miracula re℞.homo est panchros/ut enim hæc gẽma ex oĩbus coloribus constat ita ho/ mini oẽs ĩsũt colores/ut difficile sit ue℞ hominis co lorẽ internoscere/ Sententia ꝓuerbialis est cuius & Hieremias ꝓpheta cõmeminit: nec mutare potest ethiops pellẽ suã/nec pardus uarietates suas.At ho mo uersipellẽ se se facit cũ lubet estq; uarietate mu tabilis ac lubricus. Tres imprimis nationes infa mat antiquitas peride ac dolosas & iter melanuros habendas Cretam Ciliciam Capadotiã/unde scitũ illđ.τρια καππα κακιστα. idest tria.c.pessima/ tãq̃ p tres litteras hæ tres natões quæ a littera.c.inci piunt designẽtur. Nõ nulli hoc dictũ eẽ autumant de tribus Corneliis uidelicet Cornelio Sylla/Cor/ nelio Cina/Cor.Lentulo/qui oẽs pessimi extiterũt turbatoresq; rei pu.hi.n.p tres litteras in libris Sy/ billinis designati fuisse ꝓduntur/ue℞ in oĩbus gen tibus inuenias haud sane difficulter Cilicas Cretẽ/ ses Cappadocas/inuenias & Cornelios hoc est pes simos atq; melanuros/q in nullo nõ genere homi/ nũ reperiũtur:quo℞ natio numerosissima est. oẽ se culũ Clodios feret & Catilinas / sed nec brutus erit bruti nec auũculus usq̃.Rari qppe bõi numero uix sũt totidẽ/quot theba℞ portæ uel diuitis hostia nili. Qui cauet ne decipiatur etiam cũ cauet etiam cum

Hõ chameleon & ꝓthe9.

Versipellis.

Tria.C.pessima.

cauisse ratus est, sæpe is cautor captus ē. Caueamus ergo a gustatu melanuroꝝ, fugiamus lōgissime contuberniū nigroꝝ hominū, ne et ipi nigricia inficiamur. Trahūtur. n. a cōuersantibus mores, & ut inqt Menāder corrūpūt bonos mores cōfabulatiōes pessimæ. Viuamus cū Lælijs cū Catonibus, q ex bonis optimos efficere possint: Quotiēs aūt melanuri occursant ꝓclamemus, hic niger ē, hūc tu Romane caueto. Hemistichiō ē Enniānū de elephātis. It nigrū cāpis agmen, qđ Actius dixit de indis: qđ Maro nr̄ de formicis loquēs decēter usurpat. & nos quoq; de melanuris disertātes neq; icōcinniter neq; intēpestiue dicamus, it nigrū cāpis agmen. nā agmi natim nigri hoc est uitioꝝ labe decolorati & nigritia moꝝ infecti eūtes cōspiciūtur, a quoꝝ gustatu ut symbolū pythagoræ salubriter monet, quicūq; tēperauerit is uiuet inoffensius honestiusq;.

It nigrū campis agmen.

SYmbolum pythagore est. το πυρ μαχαιρα μη σκαλευειν. hoc est ignem gladio ne fodias, quod signat potētium iram & tumentem animum non esse lacessendum, quod sane periculosius est q̄ irritare crabrones. Tiberius Cæsar subinde dictitabat linguam mentemq; liberas eē debere. Valeat hoc qdem ī libera ciuitate ꝓgenitis, ut ligua & mēte sint liberiores licētioresq;: Veꝝ apud prīcipes cautissime agēdū est, ne ignem gladio fodiamus, hoc est neqđ a nobis aut agat̃ aut

Ignē gladio ne fodias.

dicat̃ q̃d principẽ ledat ꝓuocetq; ad iracũdiã. Ari/ stoteles calisthenẽ salubriter mouit ut cũ Alexãdro magno aut rarissime aut iucũdissime loq̃ret̃. Quo scilicet apud regias aures uel silentio tutior uel ser/ mone eẽt acceptior: at ille dum intẽpestiuis salibus ꝑfricat regẽ Cruciabiliter perẽptus penas dedit ur/ banitatis linguæq; liberioris. dicere solebat cestius declamator ea etiã quæ regibus ꝓsint ita suadenda eẽ ut delectent: & nihil nisi cũ sũma ueneratione di cẽdũ. Igit̃ q apd̃ prĩcipẽ est uerba facturus ita dicat ita uerba ꝓpẽdat: ut multa adulatione animus eius ꝑmulceat̃. Siq̃dẽ ĩ auribus habitat aĩus maximeq; potentioꝝ: qui prout iucũda audiunt uel ingrata: ita hilarescunt uel indignantur.

Eruãdus ẽ tñ modus: quẽ In rebus oĩbus
f utilissimũ ꝓhibẽt: ne assentatores adulato/
resue eẽ uideamur: ne nobis blãditiæ nr̃æ

d̃triměto sint atq; dispẽdio: sicut olĩ accidit atheniẽ sib9 ad oẽm assentationẽ natura formatis. nã cum M. Antonius ille triũ uir uellet se dici liberꝝ patrem habitu quoq; et comitatu deũ imitaret̃ occurerũt ue nĩẽti ei atheniẽses cũ cõiugibꝰ & liberis: eũq; Diony son salutauerũt. bene illis cesserat plena hæc adula/ tionis salutatio: si atticus ibi lepos substitisset. Veꝝ lõgius ꝓgrediẽtes dixerũt se. M. Antõio despõdere ĩ matrimõiũ suã mineruã: rogauerũtq; ut eã duceret uxorem. Tũc Antonius dixit se ducturũ: uerũ dote

opus esse. Itaq; dotis noie se illis iperare mille taléta & ita atheniẽsibus idecorae imodicaeq; adulationes mille talentis cõstitere. Cótra Theocritus igné gladio fodit hoc ẽ irã regiã maledictis elicuit penasq; dedit dicacitatis mordacioris/nã cũ ad euterpionem coquũ dicaciter dixisset/cyclopi me crudũ appóes/ hoc dicto taxauit regẽ Antigonũ:q luscus erat & cocles. nec nõ coqnariã coquo opprobauit. sed euterpioni hac dicacitate pulsato nõ defuit salsa ledoria. Capite igit carebis iquit & huiusce/scõmatis penas pẽdes. Mox rẽ ordine Antigono denarauit:q cóti/nuo i misit pcussores. & ita Theocritus ob nimiã ligua licentiã capite mulctatus ast. Curemus ergo & caueamus oĩ diligẽtia/ne ignem gladio fodiẽtes irã pricipalẽ acuamus:ne ob dictũ factũue tãtillũ excã descat i nos priceps/ne ad idignationem puocet. & cũ saepe lubricũ liguae causa exitii sit/pspiciamus ne ligua temeraria malũ i nos met ipos cótraham9/sicuti

Cecias nubes.

cecias nubes/ne more pyraustae mortem nobis metipsis cõsciscamus/de qua puerbium est graecoꝝ πυραυστου μοροσ pyraustae mors. Cupimus pricipem esse mitẽ facilẽ misericordẽ: agam9 apd illũ blãde & reuerenter/nãq; ut apd Curtiũ inqt egregie Alexãder magnus/regũ ducũq; clemẽtia nõ i ipoꝝ mó/uerũ ẽt i illoꝝ q parẽt igeniis sita est. Siquidẽ obsequio mitigãtur/cótumacia fiunt truculenti. An/

notatũ eſt/qđ in ꝓſentia ſubit mentem/philoſophos quoſdã repriri cõtumaces refractarios et cõtẽptores pricipũ atq; magiſtratuũ:q tũc ſe demũ uere philo/ſophari exiſtimãt ſi liberius obloquãtur & licẽtius/tãquã philoſophia ſit libertas quædã & magiſtra lo quẽdi & uiuẽdi ꝓut libido eſt/ueꝝ tales ſedulo mo nẽdi ſunt/ut philoſophãdũ aliter putẽt ne philoſo phiæ noĩe ſanctiſſimo abutãtur/ut de pricipibus ꝑ quos ipis frui trãqllo ocio licet hõeſtiſſime loquãť & ſentiãt/ſintq; memores oratiane ſentẽtiæ/princi/pib9 placuiſſe uiris nõ ultima laus eſt:ſciãt pricipũ uires eſſe præualidas & manus prælõgas/ſciãt prin cipes uitæ necisq; mortaliũ eẽ impatores. ſi rex di/xerit occidite/occidunt/exterminate exterminãt/ ne ſint q̃ſo maledici & cõuitia/ores. Cynica mordaci/tas ꝓcul abſit/multi mortifera loquũtur redituraſq; ꝑ iugulũ uoces nõ cõtinent plurimis ob id interẽp tis.Optimus eſt homini ut inqt Heſiodus linguæ theſaurus:quã itra uallum dentiũ cohercẽdã eẽ ſa/pienter monẽt/et ut docet Eſopia fabella lingua eſt & optima & peſſima mortalibus:cuius lubricũ mul tos p̄cipites dedit qbus fuiſſet conducibile pythago ricũ ſilentiũ edidiciſſe : neq; i dynaſtas Tetrarchas regulos exeruiſſe linguam uirulẽtam:quæ atra ceu ſerpẽtiũ uibrat/& inſtar acuti gladii fodicat uitalia. quotus quiſq; eſt q malit dictum q̃ amicũ ꝑdere?

Qui aculeũ ligũæ retũdat, q genuio dente nõ mordeat, deniq; quotus quisq; est q ignẽ gladio nõ fodiat? Nos uero obtẽperantes symbolo saluberrimo potẽtiores demereamur obseqo pleniori, nec uerbo nec re ꝓuocãtes prĩcipalis ãimi tumorẽ, deniq; hæc sit sũma nostri ꝓpositi, ut ꝑ uirili parte placeamus & obseq̃mur, & si ꝓdesse nõ possum⁹ minime obeẽ uelimus. Sed qd de prĩcipib⁹ irritãdis dictũ est, hoc idẽ de oĩbus in uniuersum dictũ sit, ne scilicet quippiã i quẽpiam aut dicamus aut agamus quod bilẽ moueat, iracũdiã extimulet, animũ tumẽtẽ icẽtiuo furoris iflãmet. habes uxorẽ iurgiosã & morosã q̃lis xãtippe i Socratẽ fuisse fert, nolito irritare crabrones. est tibi res cũ hoĩe iracũdo & rixoso, nolito uerbis maledicis lacessere. deniq; ubiq; locoꝵ ubiq; gẽtium memor sis symboli pythagorici, ne scilicet ignẽ gladio fodias. nã ut inqt uerissime simul & sapiẽtissime solomon, sermo mollis frangit iram, sermo durus suscitat furorem.

Annulũ angustũ non gestãdũ.

Symbolũ pytagoræ ẽ, μη φορειν στενον δακτυλιον hoc est anulũ angustũ nõ gestãdũ, qd significat uitæ libertatẽ colendã eẽ, & nullo seruitutis uiculo alligãdã. libertas ut iqt iuris cõsultus iestimabilis resẽ, cui cõcinit illd Plautinũ. oẽs ꝑfecto liberi libẽtius uiuimus q̃ seruim⁹, ab eodẽ alibi dictũ est, ꝓcreare liberos lepidus so nus; at libeꝵ esse id mulio est lepidius. Cõtra oĩs mi

sera est seruitus ut inqt Arpinas orator: quã nostra ciuitas ferre nõ põt: & ciuibus Romanis mors potior fuit seruitute. Scitũ est illd dignũq; memoratu qđ a spartanis legatis oli dictum est hydarnæ regio pfecto: q cũ eos hortaret ut sese dederent maximo persarũ regi: polliceretur q; lacedæmonios prĩcipatũ græciæ obtẽturos: ita respõderũt: o hydarnes nõ ex æquo cõsiliũ tuũ ad nos spectat atq; adte: q cõditionis quã suades exptus es nostræ expers. nã seruus tu qdẽ esse nosti: libertatẽ aũt nõdũ exptus es: utrũ sit dulcis an nõ: quæ si tibi bene cognita foret nõ ut hastis sed ut securibus pro ea dimicaremus nobis suaderes. Sicut aũt liber locuti sũt hi lacedæmõiorũ oratores ita & libere fecerunt. Siqdem ĩ cõspectum regis ueniẽtes iubẽtibus satellitibus regiis ut pcũbẽtes regẽ adorarẽt ea adoratione: quã græco uocabulo προσκυνησιν appellãt: ptinaciter negauerũt se unq̃ id eẽ facturos: neq;.n.sibi eẽ cõsuetudinem hoiem adorãdi. Tãti erat libertas apud hoies q seruitutẽ omniũ malorũ maximũ arbitrabãtur. qd non ne atheniẽses qddã cõsimile & egerũt & dixerunt? Quorũ uerbũ illud a græcis scriptorib9 pconio laudis extollit: q lacedæmoniis timẽtibus ne cũ barbaris fedus pcuterẽt respõdere: neq; tãtum auri usquã gentiũ est: neq; regio ulla pulchritudine & bonitate pcellens data p federe psuaderet: ut iduceremur ad tradendã seruituti græciã: barbarisq; subiiciendam.

Exẽplum memorabilie.

& illud / quoad sol eodem itinere meabit quo nunc meat / cousq; se nūq̄ cū Xerxe sotietatem coituros. ex hisce satis liquet quēadmodū libertas oībus re/bus est anteponēda / & seruitus propulsanda. apud eosdē Athenienses colebat͡ ελευθεριοσ ζευσ.i.iupiter cognomento liberator / tāq̄ a seruitute Persaꝝ & iugo illos liberasset / cui fortes uiri & illustres ī extremo exitu libare consueuerant. hinc illud a Seneca moriente dictum est / libare se liquorem illum Ioui liberatori. thrasea quoq; ille memorādus postq̄ sec/tis utriusq; brachii uenis cruorem effudit humum spargens libemus inquit ioui liberatori. Plautinus Seruus agit eleutheria quasi dicas libertatis solēnia qbus nihil ꝑciosius est. Recte igit͡ solus sapiens appellabit͡ liber / utpote q nec dominationi cuiusq̄ pareat / nec obediat cupiditati. Cuius aīo uīcula nulla iniici possunt. Rē mirā uobis denarrabo sed tamen uerā / si ueridici sunt scriptores / q tradūt Romanos cappadocie genti cōcessisse / ut liberi eēnt. primores cappadocū libertatē recussasse dixisseq; se eā ferre nō posse / & ut sibi rex daret͡ orauisse / Tū Romanos demiratos / q; īuenirent͡ q libertatē recusarēt pmisisse ut quē uellent regē eligerent. qui ariobarzanē elegerunt / maluerūtq; sub iugo seruitutis degeī / q̄ frui dulcedine libertatis / Symbolū pythagore uidelicet paꝝ ꝓbātes / quo ꝑcipit angustū annulū nō gestādū libereq; uiuēdū / q̄q̄ dii boni uix hō q̄sq̄ īuenit͡ qui

Eleutheria.

Mirū de cappadocibus.

uere liber sit ueraq; libertate pfruat' pricipes dyna/ stæ reguli denique ipsi regū reges seruitute seruiunt dominosq; habēt & qdē impiosissimos. Alius libidini alius cupiditati alius iræ alius ambitioni alius gloriæ alius crudelitati seruit. alius oibus. Totq; dominoꝝ sunt serui quot uitioꝝ q intrisecus fodicant hominēq; diuellunt. Nos p uirili parte curemus ut iuxta symbolū pythagoræ nihil sit i nobis astricti nihil alligati. ut arctū seruitutis iugū excutiētes libi solutiq; uiuamus. Dogmatis pythagorici uidet' flamen Dialis apd Romanos fuisse seruātissimus cui fas nō erat anulo uti nisi peruio & casso & nos anulū puiū laxūq; induamus ut nulli addicti simus & mācipati. faciamusq; illd Plautinū liberæ sūt edes liber sum ego libere me uti uolo.

Nemo liber.

Ymbolū pythagoræ ē ομωροφιουσ χελιδονασ μη εχειν. i. hirūdies sub eodē tecto nō habēdas. qd' significat Garrulos & loqces eē explodendos elimināodosq; a qbus p/inde ac exitialibus cauēdū pcipit satyricus Venusinus cū ait Garrulus hunc qdo cōsumet cūq; loquaces si sapiet uitet. Græca uox est ψυθιρον ανδρα εκβαλε σιο οικιασ. i. hominem blateronem & garrulū ex domo tua eiicito homerus ingenioꝝ fons thersitē fuisse dicit αμετροεπη. i. sine mō blaterātē & loquutuleiū. talem fuge. ille tibi sit familiaris & intimus q uerboꝝ ē uir paucoꝝ q scit se a natura

Hirūdies sub tecto nō habē/das.

formarũ eẽ ad parciloquiũ: quæ duas homini aures dditos unũ. ut uidelicet audiamus plura q̃ dicam9 simusq; auscultatores magis, q̃ imodici sermocinatores. Pythagoras loquacitatẽ usq; quaq; repudiãs discipulos eliguabat, quos nihil prius docebat q̃ tacere. eratq; hoc primũ apud illũ sapiẽtiæ rudimẽtũ, meditari cõdiscere, loqtari dediscere. loquaciores in quiquẽniũ uelut exilio uocis puniebãtur, Salutare est auditores optimi pythagorissar. i. pythagoræ documẽta sectari pcipiẽtis, ut a cõmertio caueamus illoꝝ hominũ: quos antiqtas loquutuleios blaterões liguaces appellat: quoꝝ ora scaturiũt uerbis futilibus & lapsantibus: Quoꝝ ligna ifrenis ẽ & pdiga, similisq; graculorũ sine mõ strepẽtiũ, i qbus est uerborũ uis larga & sonitus inanis citra scientiã & sententiã: hæ sũt hirũdines quarũ garrulitatẽ explodẽdã nec sub eodẽ tecto habẽdã eẽ pcipit pythagoricũ symbolũ. Hi sũt multiloqui largiloqui falsiloq̃ mẽdacioloqui, quos si eliminaueritis uiuetis modesti9 & tuti9, dicet q;, uobis auscultatores magis q̃ loquutores eẽ cordi, ut ãt discerniculo q̃si quodã iter noscer id gen9 hoies possitis, auricularũ magnitudo idicabit: quæ ut auctor ẽ Trogus, nota ẽ loq̃citatis.

Sup chenice non sedendũ. Symbolum pythagoræ ẽ. επι χοινικοσ μη καθεζειν. i. sup chenice ñ sedẽdũ. quo monemur d̃ crastiõ esse cogitãdũ, & d̃ futuro habendã curã. est. n. χοινιξ chenix apd̃ græcos cibus diurnus.

Barbarorum est inquit. M. Tullius i diem uiuere ꝑdi/tissimorum uero est in horā uiuere. quales fuisse Antonianos asseclas obiurgatione censoria incessit sum/mus orator, de quibus dici potest, edunt & bibunt tāq̄ crastino morituri. qui uersiculū marōianū ꝓbātes dicūt, pereat qui crastina curet. qui illud oratianū cócinētes cantilāt, qd sit futurum cras fuge quærere, & quem sors dierum cūq; dabit lucro appone, subscribit oratiāo uersiculo illd Senecæ, q pēdet ex crastio ꝑdit hodiernū. singulos dies singulas uitas puta, epitaphiū sardanapali symbolo reclamat, qd sic iqt, ede bibe lude. & cū te mortalē noris ꝓ̄sentib9 exple de/litiis animū. post mortē nulla uoluptas. Euangelica quoq; illa sentētia, nolite solliciti eē de crastino, suf/ficit. n. diei malitia sua, ab helluonibus usurpari so/let, detorquerîq; i interp̄tationē deteriorē. Verum hæc nos alio intellectu sanctiore explicare cósueuim9. Diogenes hemerobios cognominatus est, quasi diarii uictus, q modico parabiliq; cótentus in dié uiue/ret, de quo est apud græcos illa celebrata paroemia ζωη πιθου: uita dolii, symbolū pythagore ē salu/berrimū, quo docemur somnū excuteř atq; torporē imitariq; formicas. quæ hiemis memores estate congerūt alimēta in horreū tectoq; reponūt, & ut ait nobilissimus poeta p̄dāq; p herbas cōuectāt calle an/gusto, pars grādia trudūt obnixe frumēta humeris pars agmina cogūt castigantq; moras, opere omnis

Vita dolii.

ſemita feruet. Dii boni quãta in tãtulis animalibus ſedulitas/quãtus in opere labor quã diligẽs cõcurſatio. Si qs cõparet onera quæ geſtãt corporibus illaꝝ/fateatur nullis portione uires eẽ maiores. Solomon cõducẽter mittit nos ad formicas ſpectandas imitãdaſq͂/uade inqt ad formicã o piger & cõſidera uias eius/quæ parat eſtate cibũ ſibi & cõgregat ꝑ meſſem qđ comedat/uſquequo piger dormis? Veniet tibi quaſi uiator egeſtas & pauperies quaſi uir armatus. haud abſimile eſt illud Plauti ex rudente nimis homo nihili eſt qui piger eſt/ nimiſq͂ id genus odi ego male: uigilare decet hominẽ/ qui uult ſua tẽpori cõficere officia: qui dormiũt libẽter ſine lucro & cũ malo quieſcũt. Cõſimiliter Plautinus ſenex inqt in mercatore/adoleſcẽs cũ ſis tunc cum eſt ſanguis ĩteger rei tuæ quærẽdæ cõuenit operã dare. Simus ergo ĩpigri & ſtrenui: toleremus labores dũ anni ſinũt & uires/paremus in iuuẽta id quo in ſenecta ꝑfruamur/uiuamus iuuenes in freto/ut ſenes quieſcamus in portu. ut in Senecta pigri & ocioſi ſi collibuerit eſſe poſſim9. Ita Symbolo pythagorico obtẽperãtes ſuper chenice nõ ſedebimus. hoc eſt in diẽ nõ uiuemus neq͂ hemerobii ideſt dialis uictus nũcupabimur: ſed formice paruulæ exẽplo cõgerẽtes ĩ horreũ habebim9 craſtini hoc ẽ futuri rationẽ/dabimuſq͂ ſtrenue ac nauiter operã/ne ꝑ deſidiam atq͂ torporem ſubrepat improuiſa pauperies/ meri/

toq; rideamur/cũ turpe ſit uiro ſapiẽti dicere/nõ pu tarã. Præterea chenix mẽſura eſt capax quatuor ſe/ ſtariorum ut docet Priſcianus illo uerſu. Seſtarius unus q quater aſſumptus fit graio nomine chenix.

Symbolum pythagoræ precipit κυαμῶν ἀπέχεσθαι ideſt a fabis abſtinẽdũ eſſe. Diſcordes ſunt uariæq; ſẽtẽtiæ eruditoꝝ/ cur pythagoras a fabis abſtinẽdum eſſe cenſuerit/ M. Tullius ideo pythagoricis ĩterdictum putat ne faba ueſcerẽtur/qa id genus legumẽti habet ĩflatio nẽ magnã/cõſtatq; eũ cibũ quærẽtibus trãqllitatem mẽtis eẽ cõtrariũ. In hãc ſentẽtiã nõ tam pedibus q̃ ſtilo uadit Plinius ſic ſcribẽs/faba hebetare ſenſus exiſtimata & inſomnia quoq; facere/ob hoc pytha/ gorica ſentẽtia dãnata. Quidã prodidere iccirco fa bã a pythagora repudiari/quoniã mortuoꝝ animæ ſint ĩ ea/qua de cauſa parentãdo quoq; aſſumeba/ tur/hodieq; in parẽtalibus feralibuſq; erogatur In ter hominũ mẽdicabula. Varro & ob hæc flãminẽ ea nõ ueſci tradit: quoniam & in flore eius litteræ lu gubres reperiantur/Oratius elegantiſſime fabã di xit eẽ pythagoræ cognatam/propterea quod a faba nõ ſecus abſtinebat q̃ a cognata cognatus abſtĩeat/ hĩc alter ſatyrographus de pythagora loquẽs ait/uẽ tri ĩdulſit nõ oẽ legumẽ:q ne fabas cõculcaret cãpũ fabaciũ ĩtroire recuſauit & ita ſe inimicis inſectãti/ bus præbuit trucidãdũ. Quidã diligẽtius ſcitiusq;

A fabis abſtinẽdũ.

arcanã pythagoræ doctrinam pensitãtes autumant Symbolice & operte eũ uoluisse homines non a fabulo edẽdo abducere, sed a rei ueneriæ pluuio submouere. nam κυαμους & fabam & testiculos significare tradũt, & re uera fabæ genitalibus maximeqꝫ uirili balano hoc est glãdi sunt perq̃ similes: quod & græci scriptores prodiderunt. Cum ergo dixit pythagoras κυαμων απεχεσθαι non legumine fabaceo abstinere nos uoluit, sed a coitu suffrenare, ut caste scilicet ac sãcte uitã degeremus: q oli iterrogatus quando αφροδισια hoc est ueneria forent exercenda, Tunc inquit cũ te ipo infirmior fieri uis atqꝫ debilior. ad hũc intellectũ refert Empedocleũ carmẽ, ah miseri a cyamo miseri subducite dextras.

n On tamen credamus in totũ nobis cõcubitu interdictũ esse & uenere: qd̃ pnitiosum magis eẽt q̃ salutare: nam cõcubitus sicut frequens soluit corpus, ita rarus excitat, & si ueneri modus absit nihil perniciosius, ita bonæ ualitudini nihil pene utilius si modice raréterqꝫ exerceat᷑. Galenus maxim⁹ medicoꝝ refert se nouisse uiros uirtute & sanctitate uenerabiles, qui abstinẽtia coitus ultronea adeo cõtristarẽtur, ut appetẽtia & cõcoctio & bona ualitudo afficeret᷑, hic scitum illud Cynici Diogenis memorat᷑, q̃ cũ ex instituto philosophiæ eẽt cõtinẽtissimus, tamẽ cõcubitu quasi purgatorio medicamẽto utebat᷑, nõ uoluptatis causa sed bonæ

ualitudinis:q olim tentigine satyrioue extimulatus scortũ cõtinuo iussit p īternũtiũ euocari/quo serius aduẽtãte factus est masturpator/mox cũ meretrix aduenisset/manus īquit fuit mihi p cõcubina īple/uitq́ uicẽ meretricis/ex quo satis liq̃t uenerãdos & graues & philosophicos uiros uti uenere nõ ob uo/luptatẽ sed ob ualitudinẽ/ut ita exuberãtia noxii se minis releuent/&.n. nõ min9 ex desiderio naturali excremẽta geniturae q̃ stercoris & urinae foras/ege/rẽda sunt/& ut ait Seneca libido quae necesse est ef fluat/& ut Aristoteles pliniusq́ notificãt/uen9me/deť melãcholicis/mẽte captis dolori lumbo℞ hebe tatiõiq́ oculo℞. Ve℞ ut a diuerticulo repetať institu ta narratio/& Symbolũ pythagorae p multiplicẽ i/terp̃tationẽ latissime expãdať/ Plutarch9 cheronẽ/sis/q merito polyhistor hoc ẽ multiscius/nec minus polygraphotatos dici põt/existimauit pythagoram hoc symbolo/quo p̃cipiť ut a fabis abstineať/nihil aliud p̃cipe uoluisse:q̃ ut ab administratiõe rei pu/plice abstineamus/pp̃terea qđ fabis suffragia anti/qtus ita ferebãť/sicut hac quoq́ tẽpestate ferri uul go cõspicimus.ut p fabas albas ãnuentes suffrage/mur/p nigras renuẽtes refragemur/q ergo dixit ut a fabis abstineremus/symbolicos dixit & opte ne ad rẽ pu.administrãdam accederemus/tãq̃ negocium id sit molestũ difficile periculosum.

d Emosthenes ille orato℞ de9 & eloquentiae graecae columẽ adolescẽtes a rei pu.curatiõe

dehortari solebat affirmãs si duæ eẽnt uiæ ab initio uitæ mortalib9 ꝓpositæ quaꝝ altera ad rẽ pu. altera ad interitũ manifestariũ ferret, eẽntq; manifesta illa oĩa quæ subire oportet rẽ publicã gerẽtes uidelicet odia calũnias iuidias simultates certamina terrores, illã potius electuros hoĩes quæ ferret ad iteritũ. hec sentiebat dicebatq; demosthenes, cui utiq; credi cõuenit, ut pote id uitæ genus exptocũ i re p. atheniẽsiũ diu uersatus affatĩ nouisset qd mali foret & icõmodi i reꝝ publicaꝝ administratione. Duæ philosophoꝝ sectæ epicureoꝝ scilicet & stoicoꝝ i hac re dissidio q̃si quodã cõcinũt fiũtq; cõcordes, & utraq; ad eãdẽ metã diuersa uia tẽdit. Epicurus ait ñ accedet ad rẽ pu. sapiẽs, nisi si qd iteruenerit, Zeno ait accedet ad rẽ pu. sapiẽs, nisi si qd ipedierit, ita alter ociũ ex ꝓposito petit, alter ex causa. Cõtra dici talia audio. Cũ ad tuendos cõseruãdosq; hoĩes hominẽ natũ eẽ uideamus, cõsentaneũ ẽ huic naturæ ut sapiẽs uelit gerere & administrare rẽ pu. & cũ ad laudẽ & decus nati institutiq; simus, uñ laus maior & decus homini eẽ põt q̃ ex administratiõe rei p.? & cũ hoĩes ad agẽdũ eẽ natos cõstet cũq; actionũ plura sint generaliter maximas actiões hominis ẽ reꝝ pu. administratio. nẽpe ab hoĩe hoc exigit̃ ut ꝓsit hominib9 si fieri põt multis, si minus paucis, si minus ꝓximis si minus suis. Quomõ ergo ꝓdesse hõ hominibus poterit? si se seiũxerit a negotiis i ociumq; ꝓiecerit. Scitote duas eẽ res p. alterã magnã & uere publicã

qua dii atq; hoies cōtinētur, Alterā pusillā, cui nos cōditio nascēdi assignauit, hæc aūt exēpli causa est Romanoꝝ Atheniēsiū, & ut meos quoq; attigā Bononiēsiū, quæ nō ad hoies oīs ptineat sed ad certos. sunt quidā qui utriq; rei pu. opam dant maiori scilicet & minori, q philosophātur simul & negotiātur. Quidā tantū minori, ut sūt Romæ senatores ī municipiis dcuriōes, & hi quos politicos appellāt, qdā tātū maiori, ut sūt philosophi & disciplinaꝝ īgenuaꝝ studiosissimi. Nos uero huic maiori rei pu. deseruiamus, cui melius ī ocio q̄ ī negotio melius a feriatis q̄ ab occupatis opa dari pōt. In qua haud dubie Fusius, plyxius cōmodius, q̄ ī illa minor multis pdesse poterimus, Siqdē uir litteratus nō solū suis municipibus, ueꝝ ēt alienigenis pderit. nō solū uiuētib9 ueꝝ etiā nepotib9 & posteritati cōsulet. pterea īterrogo uos ad quā rē pu. sapiēs sit accessurus atheniēsiū ne? In qua Socrates dānat, ī qua Themistocles et Aristides ostracismo, qd exilii dcēnalis nomen ē, idigne mulctātur. ad Carthaginēsiū? ubi impatores p īhumanā crudelitatē tollūtur in crucē. an ī Romana re pu. Senator existet? In qua Camillus mittit ī exiliū, ī qua Scipio ille belli fulmē horrorq; carthaginis profugus & extorris literni uitam egit exptus ciues suos ingratissimos, cui uni Roma & salutē & impiū si beneficia bene pēsaret acceptū referre debebat, ne lōgū faciā, si pcēsere singula uo Ostracismos.

luero/nulla ꝑrſus nulla res pu.īueniri poterit : quæ ſapiētē aut quā ſapiens pati poſſit.

Dictū iſocratis.

Socrates ille Rhetor / cuius domus fuit i officina dicēdi cū ī cōuiuio a ſodalibꝫ ro/ garet͛ ut aliqd ī medium de eloquētiæ ſuæ fonte ꝓferret/id munus ita depcatus eſt. quæ p̄ſens inqt locus & tēpus expoſcit ego nō calleo.quæ ego calleo nec loco p̄ſenti ſunt apta nec tēpori. Cōſimi liter ſapiēs q ſymbolū pythagoræ obſeruās abſtiet a fabis hoc ē ab adminiſtratiōe rei pu.dicere poterit quæ ꝓbat populus Ego neſcio:quæ ego ſcio/nō ꝓ/ bāt͛ a populo/& iccirco a regēda re p.reſilio.Ipē pythagoras regēdæ rei p.diſciplinā ſuis diſcipulis ultimā tradebat iā doctis iā ꝑfectis iā ſapiētibus iā beatis/Tātos.n.ibi fluct⁹ uidebat ut eis nollet cōmitteret niſi uiꝝ/q rectū clauū tenere & ſcopulos poſſet euitare. Quas ob res nō paꝝ multos fuiſſe accepim⁹ q aptiſſime recuſarūt latū clauū hoc ē ſenatoriā dignitatē:cū ī āpliſſimū locū atq; ordinē ꝑuenir͛ potuiſſent/q qdē uidebāt q̄lis ī uita ſenatoria ſplēdor ieſſet/quāta ornamēta quæ dignitas.ſed ordie ſuo atq; cōditiōe cōtēti uitā trāqllā & qetā remotā a ꝓ/ cellis īuidiaꝝ turbinibuſq; rei.pu.ſeq.maluerūt/beatitatē ipam trāqllitate metiētes/Cū.M.Tullius fortunatos eos hoies iudicet/q remoti a ſtudiis ambi/ tiōis ociū ac trāqllitatē uitæ ſequti ſūt/ Quidā ī ſtudiis litteraꝝ qbus nil beatius beatiſſime quieuerūt/ nō nulli ī agris uixerūt oblectati ruſticatiōe Ruſti/

canisq; uoluptatibus & cõmodis. & ꝑfecto si rẽ so/
lerter excutere uelimus atq; æqua lãce ppendere ꝓ/
culdubio diiudicabimus nil agricolatiõe uberius eẽ
nil dulcius nil libero hoĩe dignius/Cui9 laudes ce/
leberrimi scriptores certatĩ cõdiderũt:& nos opuscu
lo iã pridẽ edito haud quaq̃ icuriose sum9 executi.
uerũ emiuero unus omniũ Columella copiosissime
facũdissimeq; id munus ĩpleuit/q rẽ rusticã fecit elo
quẽtẽ/q nõ partes nõ mẽbra sed totum Corpus rei
Rusticæ bene cõpactũ ad amussim formauit/sicuti
ꝓbus pictor totã imaginẽ effigiat/sicuti signifex si/
gnũ luculẽtũ ex oĩ parte cõsumat. Ergo hũc tãq̃ to
tius rusticatiõis parẽtẽ maxime ueneremur eiusq; li
bros iugi & quotidiana lectiõe uersemus:inquibus
sũma cũ eloquẽtia sũma est cõiũcta doctrina/cuius
lectio & frugifera ẽ & uoluptifica. Siqdẽ primis sex
uoluminib9 oĩa uberrime ac elegãtissime explicãt/
quæ ptinẽt ad uillæ positionẽ fũdiq; ĩstrumẽtũ ad
cultũ agroꝝ culturãq; uineaꝝ & statumina;quæ ad
arbustũ & pomaria nec ñ ad ĩsitionẽ arboꝝ pomi/
feraꝝ. Septimus & octauus liber cultũ pecoris ma
ioris & minoris una cũ medicina ueterinaria hoc ẽ
totã rẽ pecuariã cõplectũtur. In nono đ uillaticis pa
stiõib9 & ichthyotrophiis hoc est pisciũ uiuariis lu/
culẽte differũt/In decimo mellaria siue apiaria quæ
philogræci uocãt melitturgia/hoc ẽ de apibus & al/
ueoꝝ cura ĩdustrie cõscripsit/ueterũq; auctoꝝ placi
ta secretis dispsa monumẽtis scitissime collegit. Li/

bro undecimo hortorum cult⁹ numeris poeticis illu/
minauit/& uersu heroico cōplexus est hortēsia oīa/
quæ Virgilius aliis post se memorāda reliqt/duode
cimū uolumē cōtinet ea quæ ad officiū uillici ptinēt
qualisq; uillicus eē debeat/& qd quoque mēse se/
rēdū sit Rursusq; de cultu hortorum psaica oratione
cōscribit.nouissimus aūt liber cōpositus est de offi
cio uillicæ epistatæ hoc ē pfectæ uillicationis/de pe
noribꝫ salgamisq; cōdēdis/ quomodo muria dura/
Quomō oxygala qūo defrutū fiat/itē de cōdituris
oliuarum/dēiq; moretū oxyporum qua mixtura cōcines.
nō ne uidet ex oib⁹ mēbris & numeris bene cōpac/
tū beneq; coagmētatū eē totū corp⁹ rusticatiōis:ut
nihil qcq̄ sit pterea desiderādū/ut rusticatio in uni/
uersū nulli tātū scriptori debeat quātū Columellæ:
cuius lectio digna est studiosis agricolatiōis / digna
cupidis latinitatis/digna eruditis digna prīcipibꝫ di
gna regibꝫ.Siqdē reges Hiero philometor atthal⁹
Archelaus necnō & Xenophon non mediocri cura
hoc opus excoluerūt/celeberrim⁹uero omniū exter
norum pœn⁹ mago/rusticationē expoluit/cuius octo
& uigīti uolumina memorabilia ex senatus cōsulto
ī latinū sermonē cōuersa fuerūt. nos itaq; Columel
lā scriptorē primæ tribꝫ primæq; notæ classicū elo/
quentē copiosū/graphicū hoc āno publice enarrare
decreuimus/ex cuius enarratiōe mētes auditorum eru
diātur/Aures cōmulceātur.Ego q ī ocio negotiosus
ī feriis occupatus eē soleo/Cōposui Annotatiōes in

hūc ſcriptorē cōpēdiarias atq̧ īteruallatas:qb⁹ ſale/
broſa leuigātur/ Tortuoſa corrigūtur/q̄s opinor nō
īprobabit/qſqs nr̄a/qualiacūq̧ ſunt ꝓbarī cōſueuit.
Cæteꝝ tātiſp dū iſta tractabimus ſecūdū pythago/
ræ ſymbolū a fabis abſtinebimus.hoc eſt a publicis
negotiis erimus feriati. Columellæ copulabit̄ ſaty
ricū poema/Sermōes uocāt/ī qbꝫ omne uafer uitiū
ridēti Flaccus amico tāgit/& admiſſus circū p̄cordia
ludit callidus excuſſo populū ſuſpēdere naſo.Mira
eſt ī oratiano carmine urbanitas/miruſq̧ cū erudi
tiōe multiiuga lepos.adeoq̧ ī ſatyra acer & ualidus
& amuſſitatus ē/ut ad lucernā uenuſinā ad Arche/
typon Oratianū ſecuta ætas ſe ſe formauerit cōpo/
ſueritq̧.ego quotidiāis cōdimētis lectiōes haſce cō
dire cōnitar daboq̧ opam/ut aures pabulo iucūdiorē
pmulceā/aīos eſca ſalubriore ſaginē.& ita more ri/
tuq̧ priſcoꝝ/duobus ferculis erit mēſa nr̄a ſemp ī/
ſtructa/quæ euſtomachos hoc ē boni ſtomachi prā
ſores iucūde alent/& citra noxā citraq̧ faſtidiū ſatu
rabūt. Verū ſicut a ſymbolis pythagoræ exorſa eſt
oratio/ita p̄ceptis pythagoricis terminet̄: quæ ī ore
atq̧ ī ītimis p̄cordiis habēda eē cēſeo/cenſebitq̧ qſ
qs de ſemet ip̄o bene ſenſerit.Hæc aūt ſūt/quæ ma
xime ꝓbātur.Fugāda ſūt oībꝫ modis & abſcīdēda/
lāgor a corpore/īperitia ab aīo/a uētre luxuria a ci/
uitate ſeditio/a domo diſcordia & īcōmune a cūctis
rebꝫ ītempantia.his pauciſſimis qdē ſed ſaluberri/
mis p̄ceptis tota uiuēdi lex & norma cōtinet̄/quæ n̄

alio mō, q̄ si ex cælo demissa forēt, edisceꝛ obseruaꝛ & mēte cōdita tenere debemus: qbꝫ nō aliter q̄ oraculis utiq; credi oportet. nā si oraculū est uolūtas diuina hōis ore enūtiata, ut clarissimi cōditores ꝓdidere, quē tādē Antistitē sanctiorē īuenire sibi diuinitas potuit, q̄ pythagorā: ꝑ quē humāo generi ꝑcepta ꝑscriberet: q adeo ueridicus extitit, ut ex eo pythagorā græco nōie nūcupatū tradāt, q nō min9 uera, q̄ pythi9 Apollo loqreꝛ. cuius tāta fuit maiestas, ut pro deo colereꝛ. habeamus ergo ī manibꝫ ī ore ī pectore penitissimo hæc Symbola pythagoræ atq; ꝑcepta ex uenerabilis ac diuinæ doctrinæ sacrario reserata, si honeste si beate, si citra noxā & uitupationē uiuere cōcupiscim9: si deniq; uolumus ut uitæ nr̄æ cymba ī salutis portu tuto trāqllissime cōsistat. qd̄ supest deū optimū maximū oro, ut mihi tātī sper uitā ꝓroget, dū ad cōmētarios ꝓcudēdos, ad Annotatiōes elucubrādas, dū ad scripta id genus moralia & sācta formāda ero opifex idone9. Istud. n. ē mihi principale ꝓpositū, ut ꝓ uirili parte ꝓsim studiosis: cōsulā posteritati, ut scribendo, legēdo, cōmētādo nos uixisse Testemur. Dixi.

FINIS.

Opusculū Philippi Beroaldi de Symbolis Pythagoræ Impressum Bononiæ a Benedicto Hectoris. Anno salutis. M. D Tertio. Pridie Dominicū Natalem.

Regestum. A. iiii. B. iiii. C. iiii. D. ii.